

7 oktober 2022

7^e flitspeiling Oekraïne – 6/7 oktober 2022

In opdracht van de NCTV

Introductie

Aanleiding

De Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en Veiligheid (NCTV) heeft I&O Research gevraagd om een zevende flitspeiling uit te voeren naar het beeld dat Nederlanders hebben van de situatie in Oekraïne, hoeveel zorgen ze zich maken, de steun voor sancties, en hoe ze de informatie omtrent de Oekraïense situatie inschatten. I&O Research voerde hiervoor een peiling uit die liep van donderdag 6 oktober 9:00 uur tot vrijdag 7 oktober 9:00 uur. De eerste flitspeiling is uitgevoerd op 24 februari 2022.

Uitvoering onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd onder 993 Nederlanders van 18 jaar en ouder, die lid zijn van het I&O Research Panel. Dit is ruim voldoende om op basis van de resultaten betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Er zijn 2.500 personen benaderd voor dit onderzoek. De respons op dit onderzoek bedraagt 40 procent.

Op de data is een weging (op randtotalen) toegepast op de achtergrondkenmerken: leeftijd, geslacht, opleiding, migratieachtergrond, stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021 en regio (op basis van de Nielsen 4-indeling). De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee komen de verhoudingen in de steekproef op deze achtergrondkenmerken overeen met de werkelijke verhoudingen onder de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder.

- In de tekst worden alleen significante verschillen tussen de peilingen benoemd.
- In sommige gevallen tellen percentages niet op tot het totaal of tot meer dan 100 procent. Dit komt door afrondingsverschillen.
- Bij sommige vragen waren meerdere antwoorden mogelijk. Dit staat bij de uitkomsten vermeld.
- De meeste vragen zijn aan alle respondenten voorgelegd. Waar de percentagebasis anders is, is dit bij de figuur vermeld.
- In de rode kaders staan significante verschillen genoemd tussen de verschillende gebieden van Nederland: de drie grote steden (Amsterdam, Rotterdam en Den Haag), het westen exclusief de drie grote steden (Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht), het noorden (Groningen, Friesland en Drenthe), het oosten (Overijssel, Gelderland en Flevoland) en het zuiden (Zeeland, Noord-Brabant en Limburg).
- Bij enkele vragen is in de vraagstelling (licht) gewijzigd. In de meeste gevallen betreft dit een wijziging in bewoording (van “situatie in Oekraïne” naar “oorlog in Oekraïne”). Wanneer – als gevolg van de wijzigingen – een zuivere vergelijking van de resultaten met de voorgaande metingen niet meer mogelijk is, is dat bij de betreffende vraag vermeld.

Algemene zorgen en zorgen over de oorlog in Oekraïne

Nederlanders is de open vraag gesteld: ‘Wanneer je denkt aan gebeurtenissen met een mogelijke invloed op de veiligheid in Nederland, waarover maak je je dan zorgen?’

Uit de antwoorden op deze vraag blijken zorgen over de oorlog in Oekraïne een belangrijke rol te spelen. Deze zorgen uiteten zich bijvoorbeeld in een mogelijke escalatie en een nucleaire oorlog. Ook de gevolgen van de oorlog dichterbij huis, baren mensen zorgen, zoals inflatie en duurdere prijzen voor gas en energie. Andere onderwerpen die Nederlanders noemen:

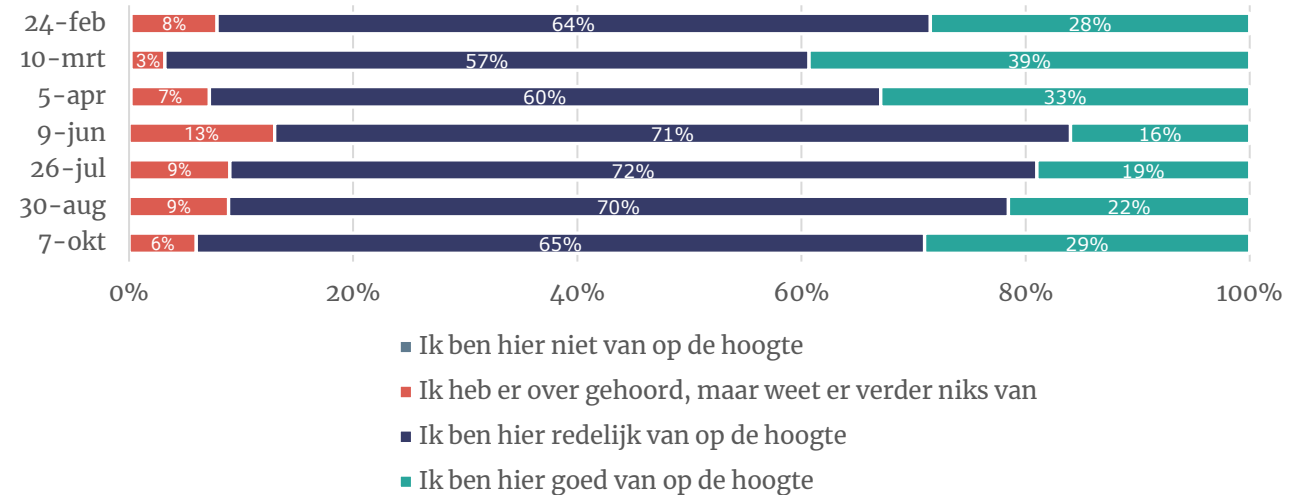
- cyberdreigingen;
- aanslagen/terrorisme;
- migratie/asielzoekers;
- verharding samenleving/ gebrek aan tolerantie;
- milieu/klimaat;
- extremisme

Drie op de tien Nederlanders zijn – naar eigen zeggen – goed op de hoogte van de situatie in Oekraïne en twee derde (65%) is hier redelijk van op de hoogte. Het percentage dat zegt goed op de hoogte te zijn van de situatie is, ten opzichte van de laatste meting van 30 augustus (22%), toegenomen. In de periode maart-april was het aandeel Nederlanders dat goed op de hoogte was van de situatie hoger dan nu.

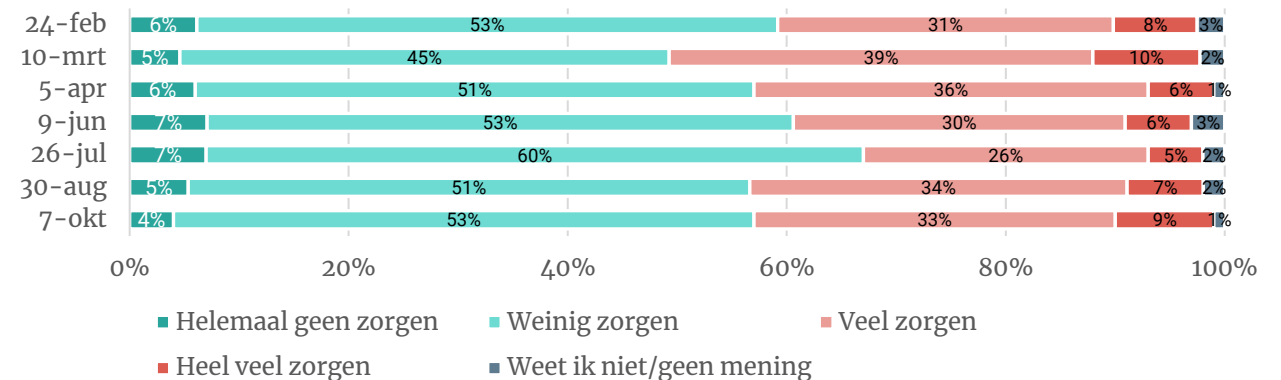
Dat Nederlanders zich zorgen maken over de oorlog in Oekraïne blijkt ook uit figuur 2. Vier op de tien (42%) maken zich (heel) veel zorgen over de situatie in Oekraïne. In de periode maart-juli was het aandeel Nederlanders dat zich hierover zorgen maakt afgenomen. De meting van 30 augustus laat zien dat deze zorgen weer zijn gestegen (41%). De uitkomsten van de huidige meting zijn in lijn met de 30 augustus meting.

- Inwoners van het zuiden maken zich meer zorgen over de gevolgen van de oorlog in Oekraïne (11% maakt zich heel veel zorgen) dan inwoners van de drie grote steden (9% maakt zich heel veel zorgen).

Figuur 1. In hoeverre ben je op de hoogte van de huidige oorlog in Oekraïne?
Basis: Alle Nederlanders n= 993

Figuur 2. In welke mate maak je je momenteel zorgen over de mogelijke gevolgen voor jezelf en je naasten als gevolg van de oorlog in Oekraïne?
Basis: Alle Nederlanders n= 993

Mogelijke gevolgen van de oorlog in Oekraïne (1)

Nederlanders is een lijst met veertien mogelijke gevolgen van de situatie in Oekraïne voorgelegd, met daarbij de vraag hoe waarschijnlijk ze deze gevolgen vinden. Onderstaande tabel laat het percentage Nederlanders zien dat deze gevolgen (zeer) waarschijnlijk vindt, over de periode februari – oktober. De resultaten worden op de volgende pagina toegelicht.

De laatste kolom in de tabel geeft weer of er een significante ontwikkeling is tussen de meting van 30 augustus en 7 oktober.

- Betekent dat minder Nederlanders een gevolg als (zeer) waarschijnlijk zijn gaan zien.
- Betekent dat meer Nederlanders een gevolg als (zeer) waarschijnlijk zijn gaan zien.

Tabel 1. Hoe waarschijnlijk vind je onderstaande gevolgen? Percentage (zeer) waarschijnlijk Basis: Alle Nederlanders n=993***

	24 feb	10 mrt	5 apr	9 juni	26 jul	30 aug	7 okt	Ontwikkeling 30 aug – 7 okt
Verder stijgende gas- en energieprijzen* ***	94%	97%	94%	91%	92%	93%	91%	
Verder stijgende prijzen van levensmiddelen** ***		93%	92%	87%	88%	90%	91%	
Verder stijgende brandstofprijzen** ***		96%	92%	91%	88%	89%	86%	
Extra toestroom van vluchtelingen	83%	95%	95%	85%	88%	88%	88%	
Toename in het aantal mensen dat in armoede leeft****					75%	84%	86%	
Toenemende maatschappelijke spanningen****					74%	79%	79%	
Tekort aan gas	75%	69%	71%	64%	74%	75%	75%	
Verder stijgend woningtekort****					69%	73%	63%	
Desinformatie en nepnieuws	76%	75%	73%	76%	76%	71%	71%	
Gevolgen voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer	83%	83%	75%	66%	68%	69%	76%	
Cyberaanvallen**		74%	70%	66%	61%	59%	64%	
Tekort aan levensmiddelen	31%	45%	54%	46%	49%	53%	53%	
Nucleaire dreiging**		47%	38%	34%	34%	47%	55%	
Uitval van vitale processen	17%	21%	23%	33%	22%	25%	28%	

* Bij de tweede meting (10 maart) is aan deze stelling stijgende gasprijzen toegevoegd.

** Deze stellingen zijn voor het eerst in de tweede meting (10 maart) uitgevraagd; in vierde meting (9 juni) is de formulering veranderd in brandstofprijzen (was: benzineprijzen).

*** Tijdens de meting van 9 juni is het woord 'verder' toegevoegd aan de stellingen. Dit geldt ook voor de stijgende gas- en energieprijzen, levensmiddelen en brandstofprijzen

**** Deze stelling is voor het eerst uitgevraagd in de vijfde meting (26 juli).

Mogelijke gevolgen van de oorlog in Oekraïne (2)

Net als in de voorgaande metingen vinden ongeveer negen op de tien Nederlanders het (zeer) waarschijnlijk dat er verdere prijsstijgingen zullen komen. Dit geldt voor de stijgingen van gas- en energieprijzen (91%), levensmiddelen (91%) en brandstofprijzen (86%). Wel is het aandeel Nederlanders dat het (zeer) waarschijnlijk vindt dat de brandstofprijzen verder zullen stijgen verder afgenomen (van 89% naar 86%). In deze meting is voor de derde keer gevraagd hoe waarschijnlijk Nederlanders het vinden dat het woningtekort stijgt. Iets minder dan twee derde (63%) acht dit (zeer) waarschijnlijk. Dit is lager dan in de vorige meting (73%).

Er is ook een aantal gebeurtenissen die Nederlanders waarschijnlijker zijn gaan vinden ten opzichte van de meting in augustus. Dit geldt onder andere voor de gevolgen voor de financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer (76%). In de periode februari – maart schatten Nederlanders deze gevolgen het hoogst in, hierna nam dit sentiment af. In de meting van 7 oktober zijn Nederlanders de gevolgen weer waarschijnlijker gaan vinden.

In maart en april vonden ongeveer zeven op de tien Nederlanders cyberdreigingen (zeer) waarschijnlijk. Hierna nam het gevoel van waarschijnlijkheid af. In de meting van 7 oktober zijn Nederlanders deze dreiging weer waarschijnlijker gaan vinden (64%), in vergelijking tot de meting van 30 augustus (59%).

Uit de meting van 7 oktober blijkt dat Nederlanders de waarschijnlijkheid van een nucleaire dreiging hoger inschatten in vergelijking tot de voorgaande metingen dat deze gebeurtenis is uitgevraagd (maart – augustus). Ruim de helft (55%) schat deze dreiging (zeer) waarschijnlijk in.

- Een kwart van de inwoners van de drie grote steden vindt het (zeer) onwaarschijnlijk dat het woningtekort nog verder zal stijgen, significant groter dan het aandeel in het westen (16%), het oosten (8%) en het zuiden (8%). Het aandeel dat het (zeer) waarschijnlijk vindt, ligt in deze regio's (64% in het westen, 66% in het oosten en 69% in het zuiden) hoger dan in de drie grote steden (46%)
- 13 procent van de inwoners van de drie grote steden acht het (zeer) onwaarschijnlijk dat er gevolgen zijn voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer. Beduidend lager dan in de rest van Nederland.
- Een kwart van de inwoners van de drie grote steden en een op de vijf inwoners van het westen vindt een tekort aan levensmiddelen (zeer) onwaarschijnlijk. Significant hoger ten opzichte van het noorden en het zuiden (beide 8%).

Ernst van de gevolgen van de oorlog in Oekraïne (1)

Nederlanders kregen dezelfde lijst met veertien mogelijke gevolgen van de situatie in Oekraïne voorgelegd met de vraag hoe ernstig ze deze gevolgen vinden. Onderstaande tabel laat het percentage Nederlanders zien dat deze gevolgen catastrofaal of zeer ernstig vindt, over de periode februari – oktober. De resultaten worden op de volgende pagina toegelicht.

De laatste kolom in de tabel geeft weer of er een significante ontwikkeling is tussen de meting van 30 augustus en 7 oktober.

- Betekent dat minder Nederlanders een gevolg als catastrofaal dan wel zeer ernstig zijn gaan zien.
- Betekent dat meer Nederlanders een gevolg als catastrofaal dan wel zeer ernstig zijn gaan zien.

Tabel 2. Hoe ernstig vind je onderstaande gevolgen? Percentage Catastrofaal/zeer ernstig Basis: Alle Nederlanders n=993***

	24 feb	10 mrt	5 apr	9 juni	26 jul	30 aug	7 okt	Ontwikkeling 30 aug – 7 okt
Verder stijgende gas- en energieprijzen* ***	46%	48%	42%	44%	48%	56%	55%	
Verder stijgende prijzen van levensmiddelen** ***		39%	39%	40%	43%	51%	48%	
Verder stijgende brandstofprijzen** ***		39%	30%	41%	38%	43%	39%	
Extra toestroom van vluchtelingen	21%	23%	29%	30%	37%	41%	36%	
Toename in het aantal mensen dat in armoede leeft****					41%	50%	50%	
Toenemende maatschappelijke spanningen****					36%	46%	44%	
Tekort aan gas	47%	39%	39%	36%	41%	47%	43%	
Verder stijgend woningtekort****					41%	49%	41%	
Desinformatie en nepnieuws	24%	26%	27%	26%	28%	29%	27%	
Gevolgen voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer	26%	29%	26%	27%	25%	30%	33%	
Cyberaanvallen**		40%	38%	35%	33%	35%	36%	
Tekort aan levensmiddelen	34%	42%	39%	39%	43%	46%	48%	
Nucleaire dreiging**		61%	54%	50%	46%	51%	55%	
Uitval van vitale processen	57%	65%	64%	57%	59%	61%	65%	

* Bij de tweede meting (10 maart) is aan deze stelling stijgende gasprijzen toegevoegd.

** Deze stellingen zijn voor het eerst in de tweede meting (10 maart) uitgevraagd; in vierde meting (9 juni) is de formulering veranderd in brandstofprijzen (was: benzineprijzen).

*** Tijdens de meting van 9 juni is het woord 'verder' toegevoegd aan de stellingen.

**** Deze stelling is voor het eerst uitgevraagd in de vijfde meting (26 juli).

Ernst van de gevolgen van de oorlog in Oekraïne (2)

Ruim twee derde van de Nederlanders ziet de uitval van vitale processen als een zeer ernstig dan wel catastrofaal gevolg (65%). De helft denkt dat een nucleaire dreiging of verdere stijging van de energieprijzen catastrofaal dan wel zeer ernstig zijn voor de Nederlandse samenleving.

Er zijn wat schommelingen in de mate waarin Nederlanders de ernst van verschillende gebeurtenissen inschatten. De verder stijgende gas- en energieprijzen zijn Nederlanders in de meting van 30 augustus ernstiger gaan inschatten. In de huidige meting stabiliseert zich dat. Echter is de het deel Nederlanders dat deze ontwikkeling als catastrofaal ziet wat afgenomen (van 18% naar 12%) en het deel dat dit zeer ernstig vindt is juist toegenomen (38% naar 43%).

De verdere stijging van levensmiddelen zijn Nederlanders in de meting van 30 augustus ook als erger gaan inschatten (ten opzichte van de voorgaande metingen). In de huidige meting van 7 oktober is de ingeschatte ernst iets afgenomen (van 51% naar 48%). Dit komt doordat een kleiner deel deze ontwikkeling als catastrofaal is gaan zien (van 13% naar 9%).

Een tekort aan gas vonden Nederlanders in de metingen van 24 februari (47%) en 30 augustus (47%) het meest ernstig. Deze zorgen zijn in de huidige meting weer wat afgenomen (43%), maar wel significant hoger dan in de meting van 9 juni (36%).

Een extra toestroom van vluchtelingen zijn Nederlanders over de periode februari – augustus als ernstiger gaan zien. In de huidige meting is het deel van de Nederlanders dat dit als catastrofaal dan wel zeer ernstig bestempelt iets afgenomen (van 41 % naar 36%).

Nederlanders zijn de gevolgen voor de financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer als erger gaan zien. Deze stijging is in de meting van 30 augustus ingezet en zet zich in de huidige meting door. Dit komt doordat een groter deel van de Nederlanders dit als zeer ernstig is gaan zien (van 22% naar 26%).

- Vier op de tien inwoners van het oosten vinden gevolgen door een extra toestroom van vluchtelingen aanzienlijk, beduidend hoger dan in het westen (22%) en het zuiden (23%). In het zuiden bestempelt 31 procent de gevolgen als ernstig, wat significant hoger is ten opzichte van het oosten (19%)
- Een derde van de inwoners van de drie grote steden vindt de gevolgen van desinformatie en nepnieuws aanzienlijk. In het westen (21%) en het oosten (16%) ligt dit significant lager. In het noorden noemt 44 procent de gevolgen van desinformatie en nepnieuws ernstig, significant hoger dan in de drie grote steden (22%) en het westen (28%).
- De helft van de inwoners van het westen vindt een tekort aan levensmiddelen zeer ernstig tot catastrofaal. Dit is significant hoger dan in de drie grote steden (37%).
- In de drie grote steden vindt een op de drie de gevolgen van cyberaanvallen aanzienlijk en vinden drie op de tien toenemende maatschappelijke spanningen aanzienlijk. Beiden significant hoger dan in het westen (resp. 18% en 16%) en het oosten (resp. 18% en 15%).
- De gevolgen van de uitval van de vitale processen wordt door 16 procent van de inwoners uit het zuiden als aanzienlijk genoemd. Dit is significant hoger dan het aandeel in het oosten (7%).

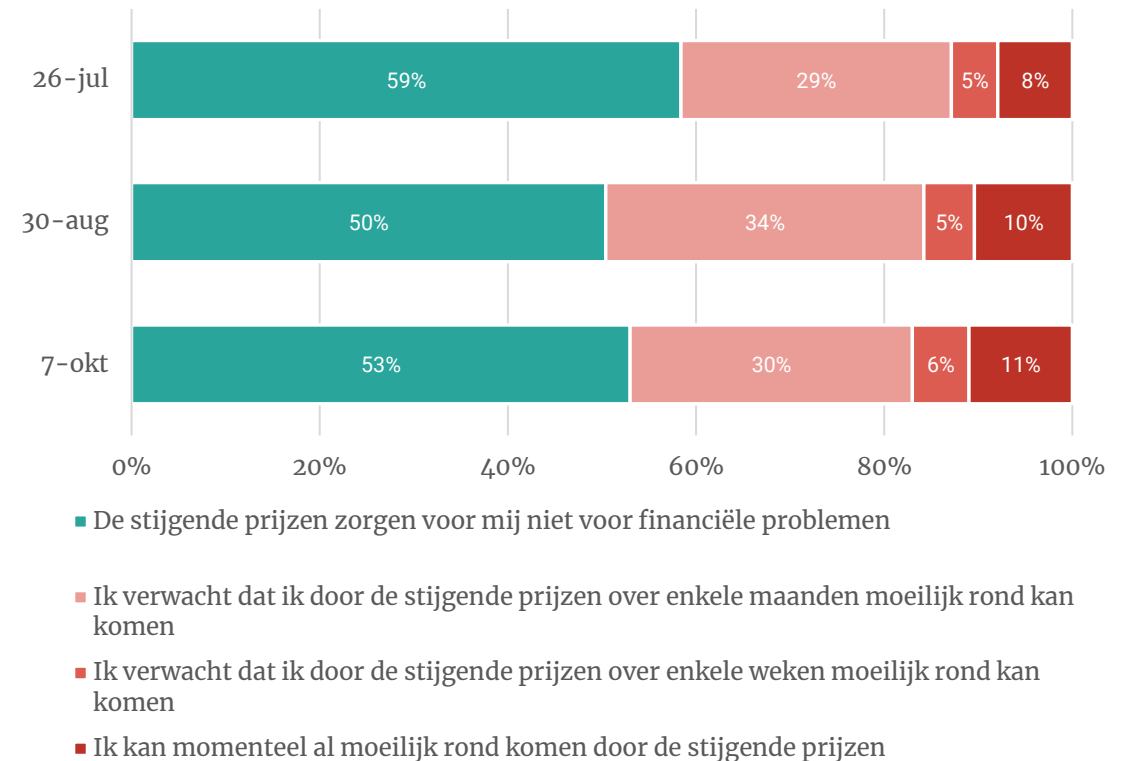

Financiële problemen

Ongeveer de helft van de Nederlanders zegt dat de stijgende prijzen voor hen niet zorgen voor financiële problemen (53%). Een derde ervaart nu nog geen financiële problemen, maar denkt wel over enkele weken of maanden moeilijk rond te kunnen komen. Elf procent kan nu al moeilijk rondkomen door de stijgende prijzen. Dat is gelijk aan de meting van 30 augustus, maar hoger dan de meting van 26 juli.

De stellingen zijn ingeleid met: **“De oorlog in Oekraïne heeft de stijgende prijzen in Nederland verergerd. Dit kan leiden tot financiële problemen bij Nederlanders.”** Dit was een aanpassing ten opzichte van de inleiding in de meting van 30 augustus: **“De situatie in Oekraïne zorgt voor stijgende prijzen en kan leiden tot financiële problemen bij Nederlanders.”** Hierdoor is een volledig zuivere vergelijking tussen de twee voorgaande metingen en de huidige meting niet mogelijk.

Figuur 3. De oorlog in Oekraïne heeft de stijgende prijzen in Nederland verergerd, Dit kan leiden tot financiële problemen bij Nederlanders. Welke van de onderstaande omstandigheden geeft het beste jouw huidige situatie weer? Basis: Alle Nederlanders n=993

Toekomst oorlog in Oekraïne

Tijdens de meting van 30 augustus is voor het eerst gevraagd wat Nederlanders verwachten van het verdere verloop van de oorlog in Oekraïne. Tijdens de meting van 7 oktober is hier nog een antwoordoptie aan toegevoegd: “Ik verwacht dat de oorlog nog langere tijd zal voortduren, met veel militair geweld; niet alleen in Oekraïne, maar ook daarbuiten”.

Door het toevoegen van deze antwoordmogelijkheid is een zuivere vergelijking van de uitkomst van deze meting met de vorige meting van 30 augustus niet mogelijk.

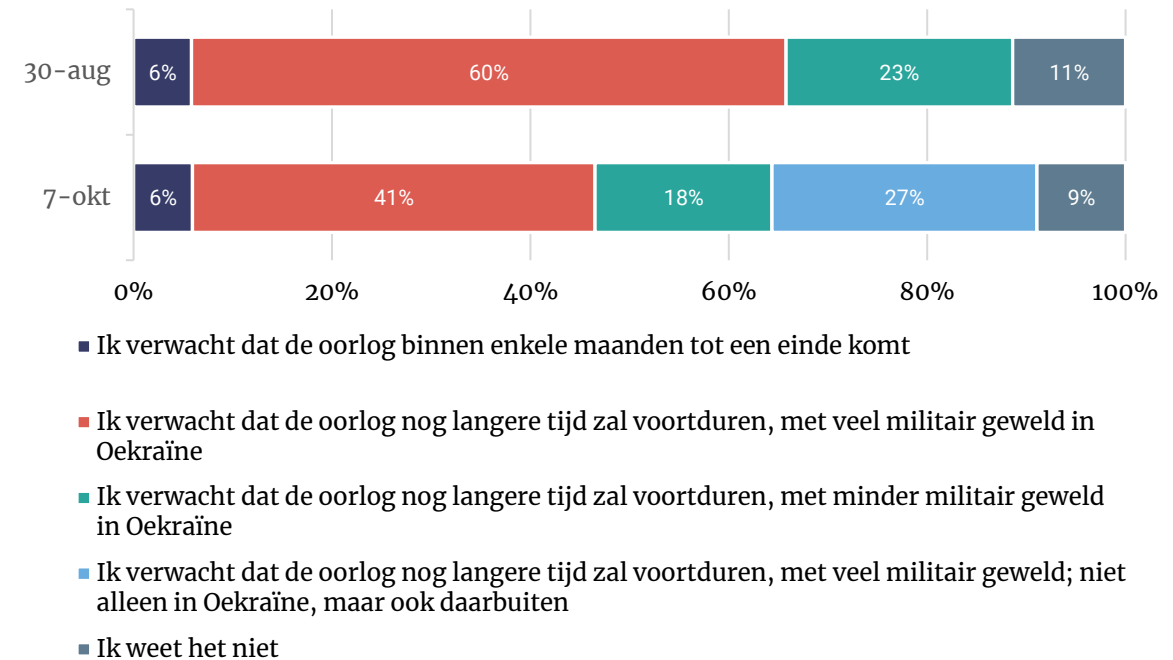
Een ruime meerderheid (85%) denkt dat de oorlog nog langere tijd zal voortduren. Slechts zes procent denkt dat de oorlog binnen enkele maanden zal eindigen.

De meeste Nederlanders hebben de verwachting dat de oorlog lang zal duren in combinatie met veel militair geweld (68%). Twee vijfde denkt dat het militair geweld in Oekraïne blijft (41%). Iets meer dan een kwart van de Nederlanders denkt dat er ook veel militair geweld buiten Oekraïne zal zijn (27%).

Bijna een op de vijf (18%) denkt dat de oorlog nog langere tijd zal voortduren, maar met minder geweld.

- De helft van de inwoners uit de drie grote steden verwacht dat de oorlog in Oekraïne nog lang zal voortduren met veel geweld in Oekraïne (52%). Dit is significant hoger dan het aandeel in het zuiden (35%).

Figuur 4. De oorlog in Oekraïne is ruim een half jaar geleden gestart. Wat is jouw verwachting voor het verdere verloop? Basis: Alle Nederlanders n=993

Sancties tegen Rusland

Begin juni is voor het eerst gevraagd wat Nederlanders van de sancties tegen Rusland vinden, in relatie tot de stijging van de prijzen.

Zeven op de tien inwoners vinden het goed dat er sancties tegen Rusland zijn opgelegd, ook al leidt dat tot stijgende prijzen van brandstoffen en levensmiddelen. Dit aandeel is significant hoger dan de vorige meting en vergelijkbaar met de metingen in juni en juli. Een op de zeven is het hier (helemaal) mee oneens (13%). Dit is gelijk aan de vorige meting.

Van de helft van de Nederlanders mogen de sancties nog strenger. Dit is gestegen ten opzichte van de vorige meting (van 44% naar 51%). Het aandeel dat het (helemaal) oneens is (22%) is gelijk gebleven sinds de meting van 9 juni.

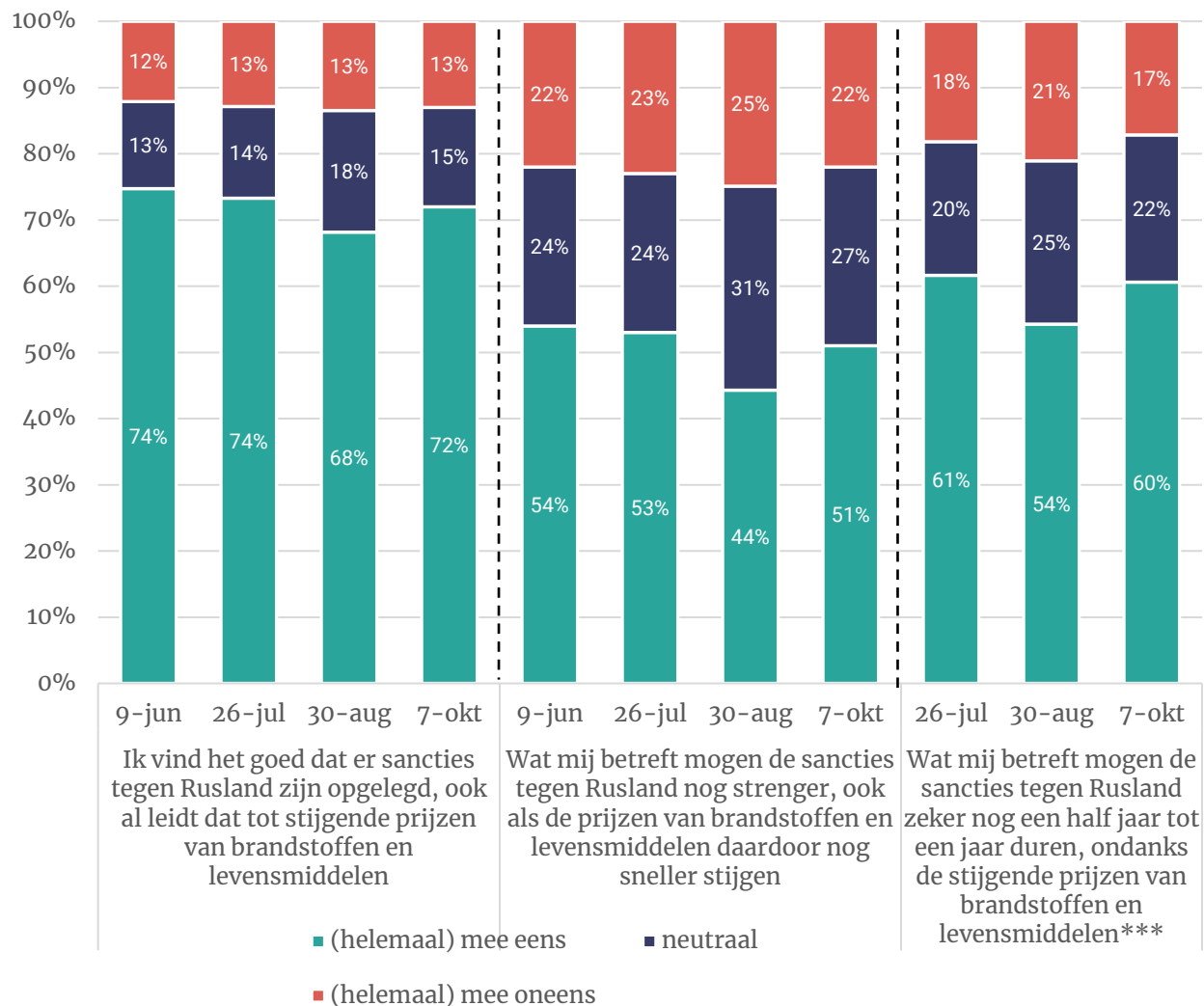
In deze flitspeiling is voor de derde keer gevraagd wat Nederlanders ervan zouden vinden als de sancties tegen Rusland nog een half jaar tot een jaar zouden duren, ondanks de stijgende prijzen van brandstoffen en levensmiddelen. Zes op de tien steunen voortzetting van de sancties. Dit is hoger dan in augustus en gelijk aan juli. Een kwart is hier neutraal over. Tot slot is 17 procent het hier (helemaal) mee oneens, gelijk aan de meting van juli, maar lager dan in augustus.

- Zeven op de tien inwoners van de drie grote steden vinden dat de sancties tegen Rusland zeker nog een half jaar tot een jaar mogen duren, ondanks de stijgende prijzen van brandstoffen en levensmiddelen. Dit is significant hoger in vergelijking met het oosten (56%) en het zuiden (55%).

Figuur 5. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen?

Basis: Alle Nederlanders n=993

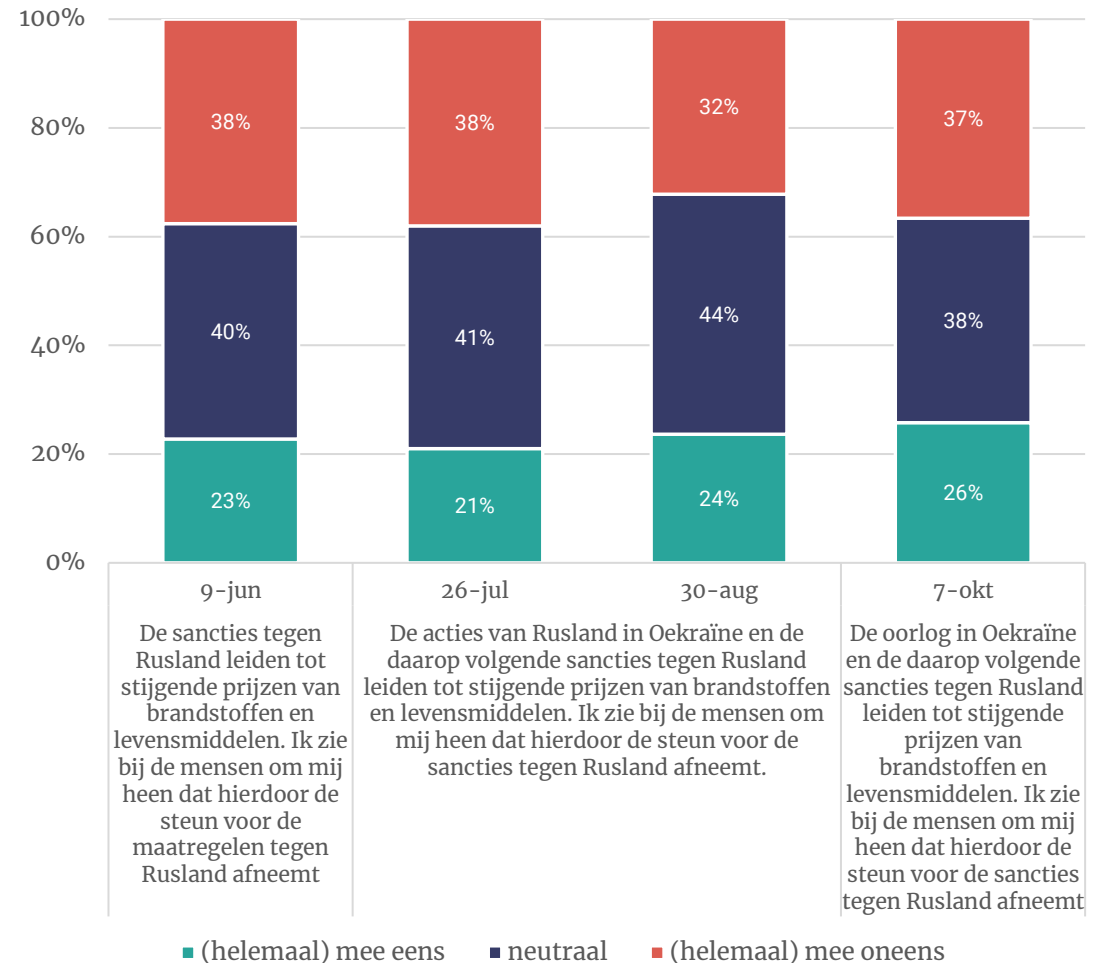
Steun in de omgeving voor sancties tegen Rusland

In de meting van 7 oktober is gevraagd in hoeverre mensen in hun omgeving zien dat de steun voor de sancties tegen Rusland afneemt, doordat prijzen van brandstoffen en levensmiddelen stijgen. De vraagstelling is licht gewijzigd ten opzichte van de vorige metingen, waardoor zuivere vergelijking niet mogelijk is.

Een kwart van de Nederlanders ziet de steun voor de sancties tegen Rusland afnemen in hun omgeving afnemen (26%). Bijna vier op de tien (38%) is neutraal. Ruim een derde ziet geen afname van de steun in hun omgeving (37%).

Figuur 6. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stelling?

Basis: Alle Nederlanders n=993

Actie ondernemen naar aanleiding van de situatie in Oekraïne

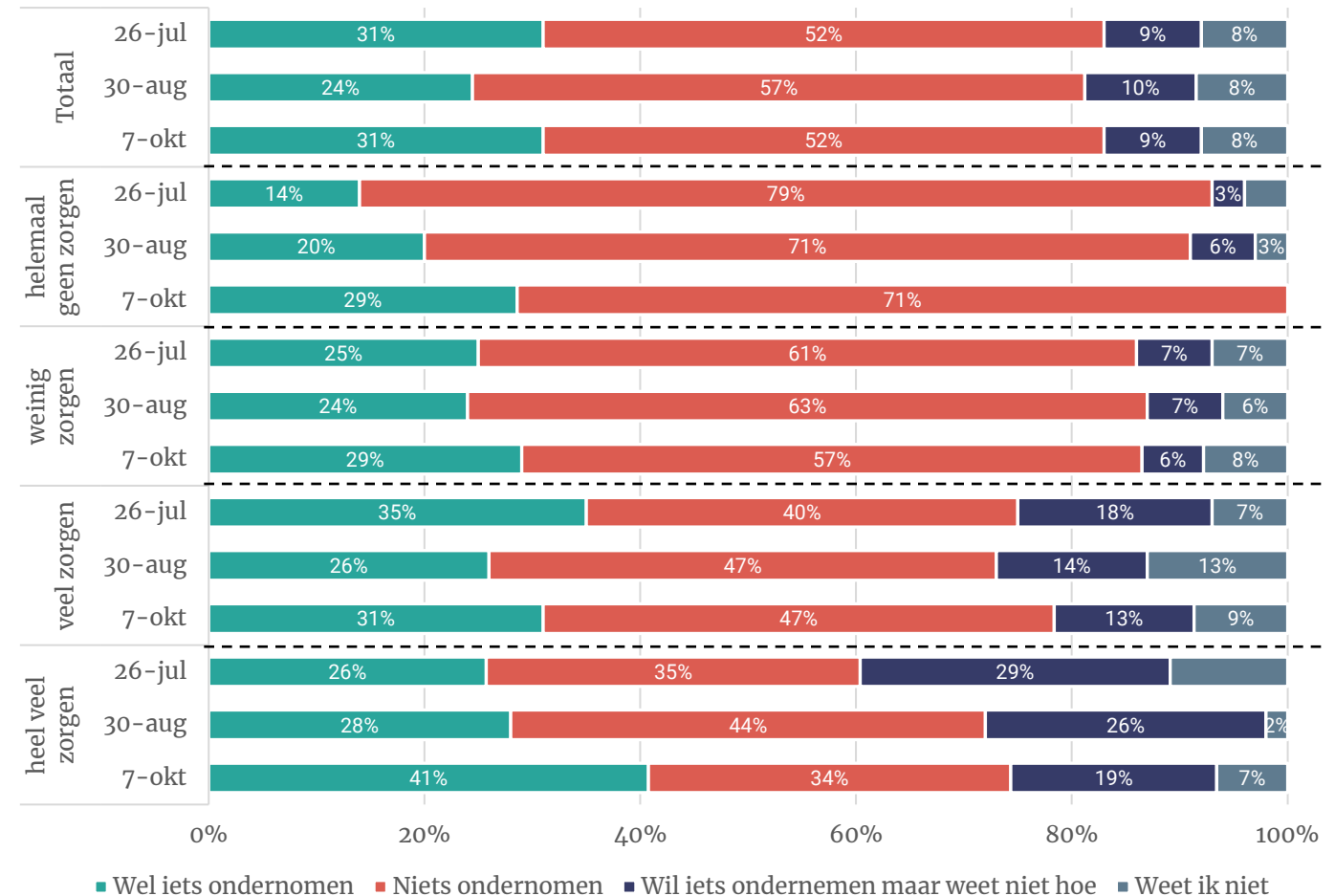
Aan Nederlanders vroegen we of de situatie in Oekraïne ertoe heeft geleid dat ze iets hebben ondernomen. In totaal hebben drie op de tien Nederlanders iets ondernomen, een stijging ten opzichte van 30 augustus. Dit aandeel komt overeen met de meting van 26 juli.

Mensen die zich veel tot heel veel zorgen maken over de mogelijke gevolgen van de oorlog in Oekraïne, ondernemen vaker iets (41%) dan mensen die zich weinig tot geen zorgen maken (29%).

Van de inwoners die zich heel veel zorgen maken, hebben vier op de tien iets ondernomen. Dit is gestegen ten opzichte van de eerdere metingen.

- Vooral inwoners uit het oosten van Nederland geven aan wel actie te willen ondernemen, maar niet te weten hoe (13%), significant meer dan inwoners uit het noorden (3%).

Figuur 7. Heeft de situatie in Oekraïne ertoe geleid dat je iets hebt ondernomen?
Basis: Alle Nederlanders n=993

Ondernomen acties

We vroegen aan Nederlanders die iets ondernamen (31% van de populatie), wat ze hebben gedaan. Van hen probeerden bijna negen op de tien proberen minder gas te verbruiken en probeert 80 procent het stroomverbruik te verminderen. Dit is toegenomen sinds de vorige peilingen. Minder benzine/diesel gebruiken hebben vier op de tien gedaan. Dit is afgenomen ten opzichte van de meting van juli en augustus.

Bijna vier op de tien (37%) hebben geld gedoneerd voor een doel in of voor Oekraïne. Dit is gelijk aan de meting in augustus. In juli had nog de helft van de Nederlanders geld gedoneerd.

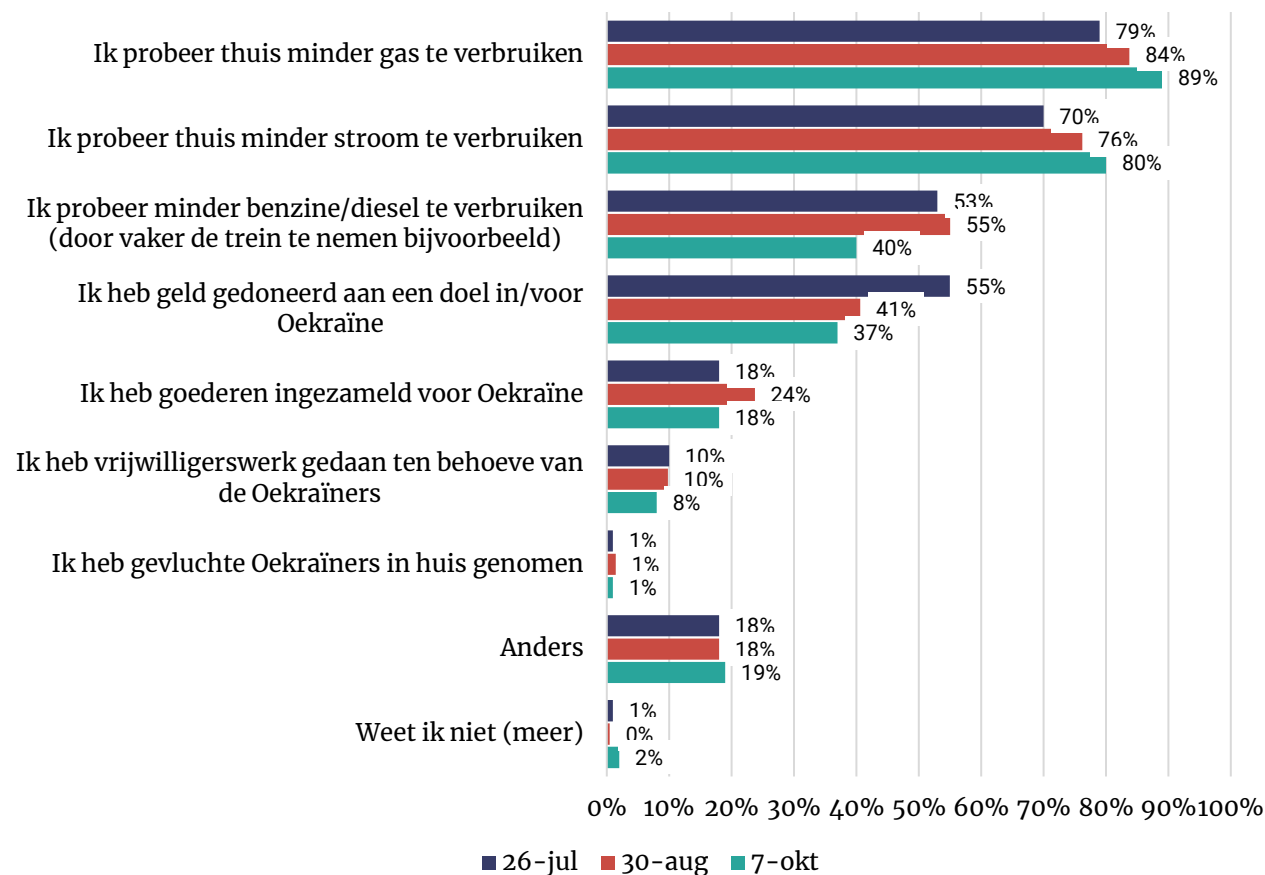
Ten opzichte van de meting van augustus is het aandeel dat goederen inzamelde voor Oekraïne gedaald (van 24% naar 18%), hiermee is dit weer op het niveau van de meting van 26 juli.

Twee op de tien Nederlanders (19%) hebben iets anders gedaan. De meest genoemde antwoorden zijn: zonnepanelen installeren, levensmiddelen inslaan, meer gaan fietsen. Ook geven Nederlanders aan dat ze vrijwilligerswerk willen gaan doen of vluchtelingen uit Oekraïne willen helpen.

- Bijna een op de zes (15%) van de inwoners van het zuiden heeft geld gedoneerd, significant lager dan elders in het land (variërend van 58% in de drie grote steden tot 40% in het westen).

Figuur 8. Wat heb je ondernomen?

Basis: Alleen Nederlanders die iets hebben ondernomen, n=303

Informatievoorziening (1)

Uit Tabel 3 blijkt dat twee derde van de Nederlanders de manier waarop de Nederlandse overheid zich opstelt tegenover Rusland begrijpelijk vindt. Dit ligt hoger dan de eerdere twee metingen.

De helft van de Nederlanders kan zich – vanuit de informatie die ze krijgen en zoeken – een goed beeld vormen van de situatie in Oekraïne. Dit is gestegen ten opzichte van de metingen in augustus en juli en gelijk aan de meting van 9 juni en 24 februari. Het aandeel dat het hier (helemaal) mee oneens is (14%) neemt af opzichte van augustus (17%) en is gelijk aan februari (14%).

Iets meer dan vier op de tien Nederlanders geven aan dat ze behoefte hebben aan meer informatie vanuit de Rijksoverheid over de mogelijke gevolgen voor Nederland van de situatie in Oekraïne (44%). Dit percentage is ten opzichte van de vorige meting gedaald, is hoger dan in de periode april–juni en gelijk aan de meting van maart.

Voor vier op de tien Nederlanders is het duidelijk wat de Rijksoverheid doet om de gevolgen van de oorlog in Oekraïne in Nederland te beperken (39%). Dit is gestegen ten opzichte van de twee voorgaande metingen. Wel is de vraagstelling iets aangepast. In plaats van de ‘situatie’ in Oekraïne spreken we nu over de ‘oorlog’ in Oekraïne. Deze wijziging kan mogelijk een deel van de stijging verklaren.

Een op de vijf vindt dat er zoveel tegenstrijdige informatie is over de situatie in Oekraïne, dat men niet meer weet wat te moeten geloven (23%). Dit is gedaald ten opzichte van de vorige twee metingen. Het aandeel dat vindt dat de Rijksoverheid voldoende informeert is stabiel gebleven (19%).

Tabel 3. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen over de informatievoorziening rondom de situatie in Oekraïne?

% (helemaal) mee eens Basis: Alle Nederlanders n=993

	24 feb	10 mrt	5 apr	9 juni	26 jul	30 aug	7 okt	Ontwikkeling 30 aug – 7 okt
Ik kan vanuit de informatie die ik krijg en zoek over de situatie in Oekraïne een goed beeld vormen van deze situatie	53%	61%	58%	52%	44%	43%	51%	▲
Ik heb behoefte aan meer informatie van de Rijksoverheid over de mogelijke gevolgen voor Nederland van de oorlog in Oekraïne	53%	44%	40%	37%	49%	51%	44%	▼
Er is zo veel tegenstrijdige informatie over de oorlog in Oekraïne dat ik niet meer weet welke informatie ik moet geloven	21%	20%	22%	22%	29%	28%	23%	▼
Vanwege de oorlog in Oekraïne vind ik de manier waarop de Nederlandse overheid zich opstelt tegenover Rusland begrijpelijk					60%	58%	67%	▲
Het is voor mij duidelijk wat de Rijksoverheid doet om de gevolgen van de oorlog in Oekraïne in Nederland te beperken (bv. op het gebied van veiligheid, economische zekerheden, leveringszekerheid van gas)					25%	22%	39%	▲
De informatie vanuit de Rijksoverheid informeert mij voldoende over de mogelijke lange termijn effecten van de oorlog in Oekraïne op de verhoudingen in de wereld					19%	20%	19%	

Betekent dat meer Nederlanders het met de stelling eens zijn

Betekent dat minder Nederlanders het met de stelling eens zijn

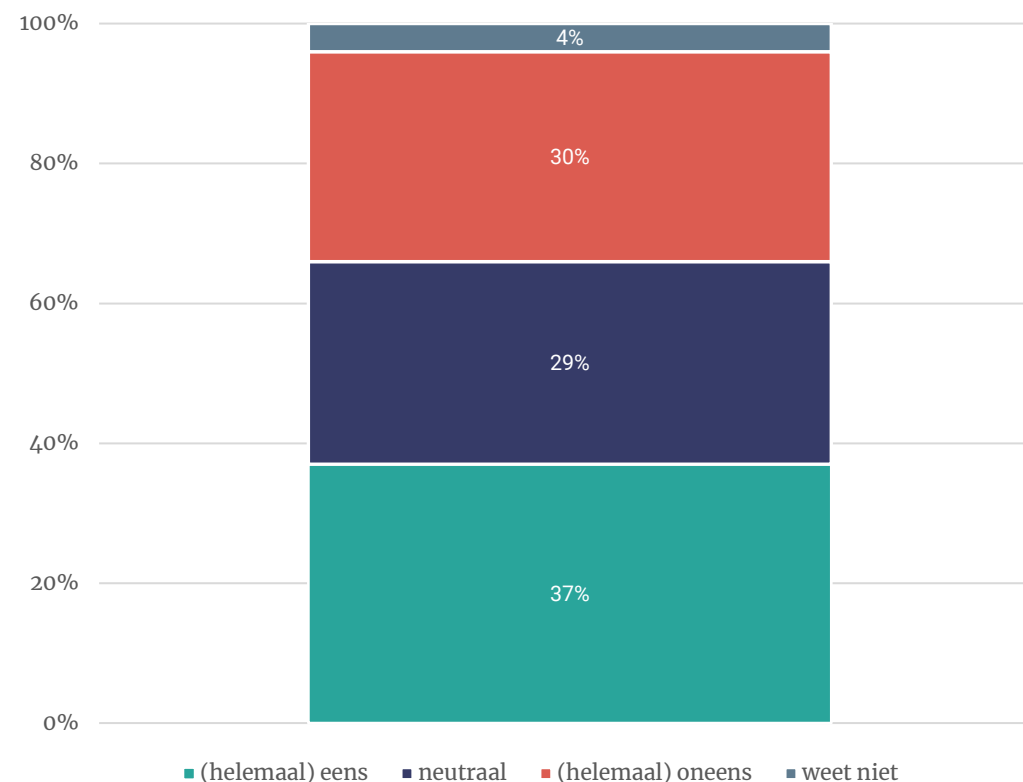
- Driekwart van de inwoners van de drie grote steden heeft begrip voor de houding van de Nederlandse overheid tegenover Rusland. Dit is significant hoger dan in het zuiden (60%). In het zuiden is een op de vijf het hier (helemaal) mee oneens, beduidend hoger dan in het westen (8%) of het oosten (9%).
- 28 procent van de inwoners van het noorden vindt dat de informatie vanuit de Rijksoverheid over de mogelijke lange termijn effecten van de oorlog voldoende is. Dit is hoger dan het aandeel in het oosten (14%). In het westen is 45 procent het hier (helemaal) mee oneens, wat significant hoger is dan het aandeel in het noorden (26%).

Informatievoorziening (2)

Tijdens de meting van 7 oktober vroegen we voor het eerst aan inwoners in hoeverre zij behoefte hebben aan meer informatie van de Rijksoverheid over wat zij zelf kunnen doen om de negatieve gevolgen van bijvoorbeeld stijgende energieprijzen tegen te gaan. Bijna vier op de tien geeft aan dat ze behoefte hebben aan meer informatie (37%). Drie op de tien heeft geen behoefte aan meer informatie (30% (helemaal) oneens). Een even grote groep is neutraal.

Figuur 9. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen over de informatievoorziening rondom de situatie in Oekraïne? Ik heb behoefte aan meer informatie van de Rijksoverheid over wat ikzelf kan doen om de negatieve gevolgen van bijvoorbeeld stijgende energieprijzen tegen te gaan.

Basis: Alle Nederlanders n=993

Stress of spanning over verschillende onderwerpen

Tijdens de meting van 6 op 7 oktober vroegen wij voor het eerst of Nederlanders stress ervaren van verschillende onderwerpen (waaronder de oorlog in Oekraïne) en hoe vaak dit voorkomt.

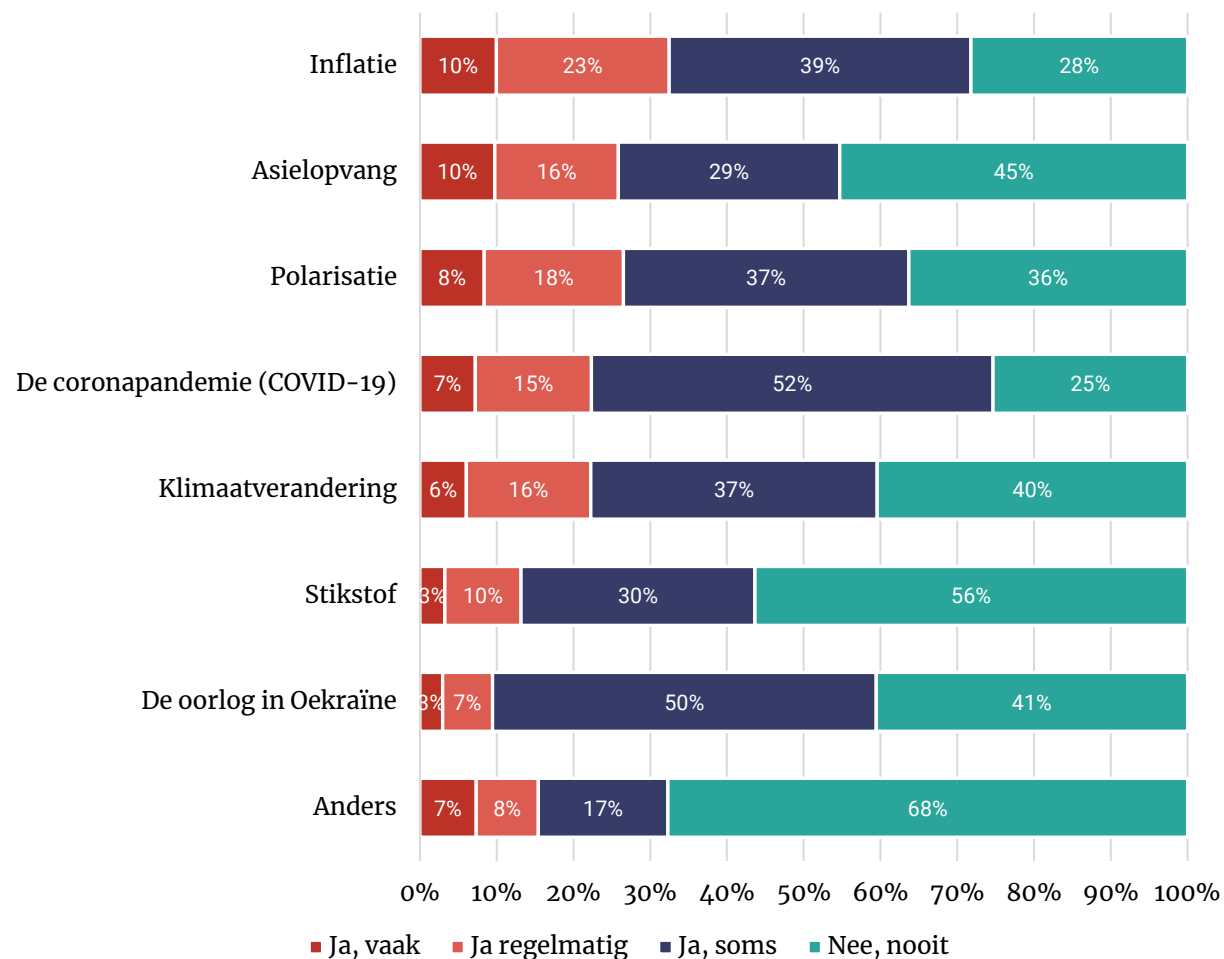
De inflatie zorgt voor de meeste stress: een op de drie ervaart vaak of regelmatig spanning hierdoor (33%). Ook de thema's asielopvang (26%), polarisatie (24%), COVID-19 (23%) en klimaatverandering (22%) ervaart een kwart tot een op de vijf vaak of regelmatig als stressvol.

Een op de tien Nederlanders ervaart vaak of regelmatig stress van de oorlog in Oekraïne. De helft van de Nederlanders ervaart hier soms stress over.

Over de stikstofproblematiek ervaren relatief gezien het kleinste aandeel inwoners stress. Ruim de helft (56%) ervaart hier geen stress van.

- Vier op de tien inwoners van de drie grote steden en drie op de tien inwoners van het westen ervaren nooit stress van de inflatie. Significant hoger dan het aandeel in het oosten van Nederland (19%).
- Bijna de helft van de inwoners van de drie grote steden ervaart soms stress over de polarisatie, beduidend hoger dan in het zuiden (30%). Een kwart van de inwoners uit het westen ervaart regelmatig stress hierdoor, wat significant hoger is dan het aandeel in de drie grote steden (11%).
- Bijna de helft van de zuidelijke inwoners ervaart nooit stress over klimaatverandering, beduidend hoger dan in het westen (35%).

Figuur 10. De volgende vraag gaat over stress. Bij stress voel je een bepaalde spanning omdat de situatie waarin je zit veel van je vraagt en/of dat je het gevoel hebt dat je die niet aankunt. Heb je weleens stress over de volgende zaken? Basis: Alle Nederlanders n=993

Bijlage Tabel 1-stelling 1

	Desinformatie en nepnieuws						
	24-feb	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
(zeer) Waarschijnlijk	76%	75%	73%	76%	76%	71%	71%
Enigszins waarschijnlijk	15%	15%	15%	16%	17%	19%	19%
(zeer) Onwaarschijnlijk	6%	7%	7%	4%	3%	7%	7%
Weet ik niet/geen mening	3%	2%	4%	4%	4%	3%	3%

Bijlage Tabel 1-stelling 2

	Uitval van vitale processen*						
	24-feb	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
(zeer) Waarschijnlijk	17%	21%	23%	33%	22%	25%	28%
Enigszins waarschijnlijk	27%	31%	29%	30%	30%	29%	37%
(zeer) Onwaarschijnlijk	53%	46%	46%	33%	44%	42%	33%
Weet ik niet/geen mening	2%	2%	2%	3%	3%	4%	2%

Bijlage Tabel 1-stelling 3

	Extra toestroom van vluchtelingen						
	24-feb	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
(zeer) Waarschijnlijk	83%	95%	95%	85%	88%	88%	88%
Enigszins waarschijnlijk	15%	3%	3%	11%	9%	9%	10%
(zeer) Onwaarschijnlijk	1%	1%	1%	2%	2%	2%	2%
Weet ik niet/geen mening	1%	1%	0%	2%	1%	1%	0%

Bijlage Tabel 1-stelling 4

	Gevolgen voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer						
	24-feb	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
(zeer) Waarschijnlijk	83%	83%	75%	66%	68%	69%	76%
Enigszins waarschijnlijk	12%	12%	17%	21%	20%	20%	15%
(zeer) Onwaarschijnlijk	3%	2%	4%	5%	6%	5%	4%
Weet ik niet/geen mening	3%	3%	3%	7%	6%	6%	4%

Bijlage Tabel 1-stelling 5

	Cyberaanvallen*					
	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
(zeer) Waarschijnlijk	74%	70%	66%	61%	59%	64%
Enigszins waarschijnlijk	20%	21%	24%	27%	28%	25%
(zeer) Onwaarschijnlijk	3%	6%	6%	8%	8%	9%
Weet ik niet/geen mening	2%	3%	4%	5%	5%	2%

* Deze stelling is voor het eerst in de tweede meting (10 maart) uitgevraagd

Bijlage Tabel 1-stelling 6

	Nucleaire dreiging*					
	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
(zeer) Waarschijnlijk	47%	38%	34%	34%	47%	55%
Enigszins waarschijnlijk	37%	38%	36%	39%	32%	31%
(zeer) Onwaarschijnlijk	13%	22%	26%	24%	16%	13%
Weet ik niet/geen mening	2%	2%	4%	3%	5%	2%

* Deze stelling is voor het eerst in de tweede meting (10 maart) uitgevraagd

Bijlage Tabel 1-stelling 7

	Toenemende maatschappelijke spanningen*		
	26-jul	30-aug	7-okt
(zeer) Waarschijnlijk	72%	79%	79%
Enigszins waarschijnlijk	21%	14%	16%
(zeer) Onwaarschijnlijk	5%	5%	4%
Weet ik niet/geen mening	2%	1%	1%

* Deze stelling is voor het eerst in de 5de meting (26 juli) uitgevraagd

Bijlage Tabel 1-stelling 8

	Toename in het aantal mensen dat in armoede leeft*		
	26-jul	30-aug	7-okt
(zeer) Waarschijnlijk	75%	84%	86%
Enigszins waarschijnlijk	18%	11%	11%
(zeer) Onwaarschijnlijk	4%	4%	2%
Weet ik niet/geen mening	2%	1%	1%

* Deze stelling is voor het eerst in de 5de meting (26 juli) uitgevraagd

Bijlage Tabel 1-stelling 9

	Verder stijgende brandstofprijzen*					
	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
(zeer) Waarschijnlijk	96%	92%	91%	88%	89%	86%
Enigszins waarschijnlijk	2%	5%	7%	9%	8%	11%
(zeer) Onwaarschijnlijk	0%	1%	1%	1%	2%	2%
Weet ik niet/geen mening	2%	1%	2%	1%	1%	1%

* Tijdens de meting van 9 juni is het woord 'verder' toegevoegd aan de stellingen. In vierde meting (9 juni) is de formulering veranderd in brandstofprijzen (was: benzineprijzen).

Bijlage Tabel 1-stelling 10

	Verder stijgende gas- en energieprijzen*						
	24-feb	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
(zeer) Waarschijnlijk	94%	97%	94%	91%	92%	93%	91%
Enigszins waarschijnlijk	4%	1%	4%	7%	7%	4%	7%
(zeer) Onwaarschijnlijk	0%	0%	1%	1%	1%	1%	1%
Weet ik niet/geen mening	2%	2%	1%	2%	1%	2%	1%

* Tijdens de meting van 9 juni is het woord 'verder' toegevoegd aan de stellingen.

Bijlage Tabel 1-stelling 11

	Verder stijgende prijzen van levensmiddelen*					
	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
(zeer) Waarschijnlijk	93%	92%	87%	88%	90%	1%
Enigszins waarschijnlijk	4%	7%	10%	11%	6%	7%
(zeer) Onwaarschijnlijk	1%	1%	1%	1%	2%	91%
Weet ik niet/geen mening	2%	0%	2%	1%	1%	1%

* Tijdens de meting van 9 juni is het woord 'verder' toegevoegd aan de stellingen.

Bijlage Tabel 1-stelling 12

	Verder stijgend woningtekort*		
	26-jul	30-aug	7-okt
(zeer) Waarschijnlijk	69%	73%	63%
Enigszins waarschijnlijk	20%	17%	21%
(zeer) Onwaarschijnlijk	8%	8%	14%
Weet ik niet/geen mening	3%	2%	2%

* Deze stelling is voor het eerst in de 5de meting (26 juli) uitgevraagd

Bijlage Tabel 1-stelling 13

	Tekort aan gas						
	24-feb	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
(zeer) Waarschijnlijk	75%	69%	71%	64%	74%	75%	75%
Enigszins waarschijnlijk	19%	23%	19%	24%	19%	17%	18%
(zeer) Onwaarschijnlijk	5%	7%	8%	10%	6%	5%	6%
Weet ik niet/geen mening	1%	1%	2%	2%	1%	2%	1%

Bijlage Tabel 1-stelling 14

	Tekort aan levensmiddelen						
	24-feb	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
(zeer) Waarschijnlijk	31%	45%	54%	46%	49%	53%	53%
Enigszins waarschijnlijk	30%	34%	30%	34%	32%	29%	30%
(zeer) Onwaarschijnlijk	38%	20%	15%	18%	18%	15%	16%
Weet ik niet/geen mening	1%	1%	0%	2%	1%	2%	1%

Bijlage Tabel 2-stelling 1

	Desinformatie en nepnieuws						
	24-feb	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
Beperkt	20%	18%	20%	16%	15%	15%	15%
Aanzienlijk	25%	25%	23%	26%	24%	22%	24%
Ernstig	27%	30%	28%	29%	30%	31%	32%
Zeer ernstig	20%	21%	22%	21%	22%	23%	23%
Catastrofaal	5%	5%	5%	5%	6%	6%	4%
Weet ik niet/geen mening	4%	1%	3%	4%	3%	4%	2%

Bijlage Tabel 2-stelling 2

	Uitval van vitale processen						
	24-feb	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
Beperkt	18%	9%	12%	8%	13%	11%	8%
Aanzienlijk	9%	8%	8%	12%	10%	9%	9%
Ernstig	14%	16%	15%	20%	16%	17%	17%
Zeer ernstig	28%	32%	34%	31%	30%	31%	32%
Catastrofaal	29%	33%	31%	26%	29%	30%	33%
Weet ik niet/geen mening	1%	1%	1%	3%	2%	1%	1%

Bijlage Tabel 2-stelling 3

	Extra toestroom van vluchtelingen						
	24-feb	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
Beperkt	24%	20%	16%	13%	12%	11%	11%
Aanzienlijk	31%	31%	31%	30%	26%	24%	27%
Ernstig	23%	24%	23%	23%	24%	23%	25%
Zeer ernstig	15%	17%	21%	21%	24%	25%	26%
Catastrofaal	7%	6%	8%	9%	13%	16%	10%
Weet ik niet/geen mening	1%	1%	1%	3%	1%	1%	1%

Bijlage Tabel 2-stelling 4

	Gevolgen voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer						
	24-feb	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
Beperkt	9%	8%	11%	10%	10%	10%	7%
Aanzienlijk	26%	26%	26%	25%	26%	21%	22%
Ernstig	35%	34%	34%	32%	32%	33%	34%
Zeer ernstig	21%	24%	21%	21%	20%	22%	26%
Catastrofaal	4%	5%	5%	5%	5%	8%	7%
Weet ik niet/geen mening	4%	3%	4%	7%	6%	6%	4%

Bijlage Tabel 2-stelling 5

	Cyberaanvallen*					
	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
Beperkt	9%	10%	8%	13%	11%	9%
Aanzienlijk	19%	18%	22%	20%	20%	21%
Ernstig	31%	32%	31%	30%	30%	31%
Zeer ernstig	32%	28%	27%	26%	26%	27%
Catastrofaal	8%	10%	8%	7%	9%	9%
Weet ik niet/geen mening	1%	2%	4%	4%	4%	3%

* Deze stelling is voor het eerst in de tweede meting (10 maart) uitgevraagd

Bijlage Tabel 2-stelling 6

	Nucleaire dreiging*					
	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
Beperkt	10%	14%	12%	16%	11%	9%
Aanzienlijk	10%	13%	15%	14%	14%	13%
Ernstig	18%	16%	18%	20%	20%	22%
Zeer ernstig	28%	26%	25%	24%	27%	28%
Catastrofaal	33%	29%	25%	22%	24%	27%
Weet ik niet/geen mening	2%	2%	4%	4%	4%	1%

* Deze stelling is voor het eerst in de tweede meting (10 maart) uitgevraagd

Bijlage Tabel 1-stelling 7

	Toenemende maatschappelijke spanningen*		
	26-jul	30-aug	7-okt
Beperkt	9%	6%	5%
Aanzienlijk	22%	16%	18%
Ernstig	32%	30%	32%
Zeer ernstig	27%	34%	34%
Catastrofaal	9%	11%	10%
Weet ik niet/geen mening	1%	2%	1%

* Deze stelling is voor het eerst in de 5de meting (26 juli) uitgevraagd

Bijlage Tabel 2-stelling 8

	Toename in het aantal mensen dat in armoede leeft*		
	26-jul	30-aug	7-okt
Beperkt	7%	5%	5%
Aanzienlijk	20%	16%	17%
Ernstig	32%	27%	28%
Zeer ernstig	30%	36%	38%
Catastrofaal	11%	15%	12%
Weet ik niet/geen mening	1%	1%	1%

* Deze stelling is voor het eerst in de 5de meting (26 juli) uitgevraagd

Bijlage Tabel 2-stelling 9

	Verder stijgende brandstofprijzen**					
	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
Beperkt	6%	8%	4%	6%	4%	6%
Aanzienlijk	22%	27%	22%	23%	19%	20%
Ernstig	32%	34%	30%	32%	32%	35%
Zeer ernstig	30%	24%	32%	30%	33%	33%
Catastrofaal	9%	6%	9%	8%	11%	6%
Weet ik niet/geen mening	1%	1%	3%	1%	1%	1%

* Tijdens de meting van 9 juni is het woord 'verder' toegevoegd aan de stellingen. In vierde meting (9 juni) is de formulering veranderd in brandstofprijzen (was: benzineprijzen).

Bijlage Tabel 2-stelling 10

	Verder stijgende gas- en energieprijzen*						
	24-feb	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
Beperkt	3%	3%	3%	3%	4%	3%	2%
Aanzienlijk	20%	17%	21%	20%	18%	13%	16%
Ernstig	31%	31%	34%	30%	29%	28%	26%
Zeer ernstig	34%	36%	32%	35%	37%	38%	43%
Catastrofaal	12%	13%	10%	9%	11%	18%	12%
Weet ik niet/geen mening	0%	1%	0%	3%	1%	1%	0%

* Tijdens de meting van 9 juni is het woord 'verder' toegevoegd aan de stellingen.

Bijlage Tabel 2-stelling 11

	Verder stijgende prijzen van levensmiddelen*					
	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
Beperkt	6%	6%	4%	5%	3%	2%
Aanzienlijk	20%	22%	21%	21%	17%	17%
Ernstig	34%	32%	32%	30%	28%	32%
Zeer ernstig	30%	32%	32%	33%	38%	39%
Catastrofaal	10%	7%	8%	10%	13%	9%
Weet ik niet/geen mening	1%	0%	3%	1%	1%	0%

* Tijdens de meting van 9 juni is het woord 'verder' toegevoegd aan de stellingen.

Bijlage Tabel 2-stelling 12

	Verder stijgend woningtekort*		
	26-jul	30-aug	7-okt
Beperkt	10%	8%	10%
Aanzienlijk	21%	16%	18%
Ernstig	26%	26%	29%
Zeer ernstig	29%	34%	33%
Catastrofaal	12%	16%	8%
Weet ik niet/geen mening	2%	1%	1%

* Deze stelling is voor het eerst in de 5de meting (26 juli) uitgevraagd

Bijlage Tabel 2-stelling 13

	Tekort aan gas						
	24-feb	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
Beperkt	5%	9%	8%	9%	9%	6%	6%
Aanzienlijk	17%	18%	21%	20%	18%	18%	18%
Ernstig	31%	33%	31%	33%	31%	29%	32%
Zeer ernstig	34%	30%	31%	28%	32%	33%	33%
Catastrofaal	13%	9%	8%	8%	9%	14%	10%
Weet ik niet/geen mening	0%	1%	1%	3%	1%	1%	1%

Bijlage Tabel 2-stelling 14

	Tekort aan levensmiddelen						
	24-feb	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
Beperkt	22%	11%	12%	10%	11%	9%	8%
Aanzienlijk	18%	17%	20%	20%	18%	17%	16%
Ernstig	24%	29%	28%	29%	26%	26%	27%
Zeer ernstig	25%	30%	29%	28%	32%	32%	35%
Catastrofaal	10%	12%	11%	11%	11%	14%	13%
Weet ik niet/geen mening	2%	1%	0%	3%	1%	1%	1%

Bijlage Tabel 3-stelling 1

	Ik kan vanuit de informatie die ik krijg en zoek over de situatie in Oekraïne een goed beeld vormen van deze situatie						
	24-feb	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
(helemaal) mee eens	53%	61%	58%	52%	44%	43%	51%
neutraal	31%	26%	27%	33%	36%	33%	30%
(helemaal) mee oneens	14%	10%	13%	10%	16%	17%	14%
weet niet/ geen mening	3%	2%	2%	5%	4%	6%	5%

Bijlage Tabel 3-stelling 2

	Ik heb behoefte aan meer informatie van de Rijksoverheid over de mogelijke gevolgen voor Nederland van de situatie in Oekraïne						
	24-feb	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
(helemaal) mee eens	53%	44%	40%	37%	49%	51%	44%
neutraal	30%	32%	37%	34%	27%	25%	28%
(helemaal) mee oneens	16%	22%	21%	25%	21%	20%	24%
weet niet/ geen mening	1%	2%	2%	4%	3%	4%	4%

Bijlage Tabel 3-stelling 3

	Er is zo veel tegenstrijdige informatie over de situatie in Oekraïne dat ik niet meer weet welke informatie ik moet geloven						
	24-feb	10-mrt	5-apr	9-jun	26-jul	30-aug	7-okt
(helemaal) mee eens	21%	20%	22%	22%	29%	28%	23%
neutraal	29%	28%	29%	27%	27%	28%	26%
(helemaal) mee oneens	48%	49%	47%	47%	39%	39%	47%
weet niet/ geen mening	2%	3%	2%	4%	5%	5%	4%

Bijlage Tabel 3-stelling 3

	Vanwege de situatie in Oekraïne vind ik de manier waarop de Nederlandse overheid zich opstelt tegenover Rusland begrijpelijk*		
	26-jul	30-aug	7-okt**
(helemaal) mee eens	60%	58%	67%
neutraal	20%	20%	18%
(helemaal) mee oneens	13%	15%	11%
weet niet/ geen mening	6%	7%	4%

*Deze stelling is voor het eerst uitgevraagd tijdens de meting van 26 juli

**Tijdens de meting van 7 oktober is de vraagstelling gewijzigd: "Vanwege de oorlog in Oekraïne vind ik de manier waarop de Nederlandse overheid zich opstelt tegenover Rusland".

Bijlage Tabel 3-stelling 4

	Het is voor mij duidelijk wat de Rijksoverheid doet om de gevolgen van de situatie in Oekraïne in Nederland te beperken (bv. op het gebied van veiligheid, economische zekerheden, leveringszekerheid van gas)		
	26-jul	30-aug	7-okt*
(helemaal) mee eens	25%	22%	39%
neutraal	29%	26%	28%
(helemaal) mee oneens	42%	47%	30%
weet niet/ geen mening	5%	5%	3%

*Deze stelling is voor het eerst uitgevraagd tijdens de meting van 26 juli

**Tijdens de meting van 7 oktober is de vraagstelling gewijzigd: "Vanwege de oorlog in Oekraïne vind ik de manier waarop de Nederlandse overheid zich opstelt tegenover Rusland".

Bijlage Tabel 3-stelling 5

	De informatie vanuit de Rijksoverheid informeert mij voldoende over de mogelijke lange termijn effecten van de oorlog in Oekraïne op de verhoudingen in de wereld*		
	26-jul	30-aug	7-okt
(helemaal) mee eens	19%	20%	19%
neutraal	27%	29%	33%
(helemaal) mee oneens	46%	42%	41%
weet niet/ geen mening	8%	8%	7%

*Deze stelling is voor het eerst uitgevraagd tijdens de meting van 26 juli

I&O Research

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl